

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *A városháza régi urai*

Forrás: *Uj Nemzedék*

Bp.
(Hely)

1920 *12/13*
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

352

Hely

Idő

"1920"

Személy

352

1920

A városháza régi urai

A főváros mai vezetőségét az a régi közgyűlés választotta meg, amely kétharmadrészen zsidókból állott. Mi sem természetesebb, mint hogy ez a régi érzelmi kapcsolat maig sem szűnt meg közöttük, hisz rút hálátlanság lenne a vezetőség részéről, ha egészen elfordulnának azoktól, akik őket hatalomra emelték.

Akkor Vázsonyi volt a bálványuk. De változtak az idők és az októberi forradalom után a demokrata zsidók helyett a szociáldemokrata és radikális zsidók lettek urrá a városházán. A főváros vezetősége erre a kis nüanszbeli különbségre ügyet se vetett és nem okozott neki különösebb nehézséget, hogy az új helyzetbe szépen beilleszkedjék. A főváros vezetősége a legelső között volt, akik a nemzeti tanács kezébe lelették az esküt. Vázsonyi örökébe Bokányi lépett, meg Preusz Mór, a későbbi népbiztosok és Czóbel Ernő, a szovjet bécsi követé. Ezután már nem „Vilikém” járta, hanem „Bokikám” s a polgármester nem Vázsonyival, hanem „Bokiká”-val vacsorázott Bálónénál. Bokányinak, ennek a „pipázó pallérnak” a szavait csak úgy lesték a városi urak. Czóbel Ernő meg úgy rendezkedett be a városházán, mint egy második polgármester. Külön hivatala volt, ott fogadta az eléje járulókat tömegeit és a személyi ügyeket intéző tanácsnokot, aki semmi fontosabb személyzeti ügyet nem mert a megkérdezőse nélkül elintézni. A Czóbel vezetése alatt álló „városi alkalmazottak országos szövetsége” egyszerűen ráparancsolt a tanácsra, hogy kiket válasszon meg az egyes állásokra és a tanács azokat hűségesen meg is választotta.

A főváros vezetősége a diadalmas forradalmi eszméktől megittasodva, sietve meghonosította ezt a szellemet a főváros iskoláiban is és 1919. január elején körlevél ment az iskolák vezetőihez, hogy a saját nemzetünkkel szemben való elfogultság helyett a nemzetközi együttműködés szükségességét hangoztassák a tanulók előtt s akként munkálják a kezükre bizott ifjuság szívét és elméjét, hogy minél alkalmasabbá váljék az új kor nagy eszméinek befogadására. Egy derék magyar iskolaigazgató,

aki ezzel a körlevéllel szemben elég merész volt a nemzeti és hazafias irányban való nevelés szükségességét hangsúlyozni, a főváros tanácsa határozatilag dorgálásra ítelt. A tanács arról sem feledkezett meg, hogy az oktatószemélyzetet forradalmossítsa. Előadásokat rendeztetett részükre Czóbel Ernővel, Pogány Józseffel, Landler Jenővel, Rónai Zoltánnal, Szabados Sándorral és Varga Jenővel, a későbbi népbiztosokkal a párisi kommunőről, az orosz forradalmak történetéről, a világforradalomról, a történelmi materializmusról, a hazafiságról és nemzetköziségről stb. Erkölesei kötelességévé tette az oktatószemélyzetnek, hogy az előadásokon résztvegyen. A kommunisták magyarországi pártja is még 1919. február 24-én tartott propaganda-előadást az oktatószemélyzet részére a tanács engedélyével „A tanítószó és a kommunizmus” címen a fővárosi pedagógiai szemináriumban. Mindennek a munkának nem is maradt el a jutalma. Kunfi Zsigmond 1919. március 13-án a Vigadóban tartott tanitógyűlésen nyilvánosan megköszönte a főváros tanácsának, hogy megvan benne az akarat és az elszántság, hogy beleigye az ország egész életébe, a tömegek gondolkodásába az új világfel fogást.

Ilyen módon érett meg a főváros vezetőségének hivatalos támogatása mellett lassan, de biztosan a bolsevizmus a városházán is. A márciusi forradalom ismét csak a zsidók kezében hagyta meg a városházi hatalmat, mindössze annyi volt a különbség, hogy az eddig szocialista zsidók kommunistákká változtak át. A főváros vezetősége nem kifogásolta ezt a második nüanszbeli különbséget sem és hajlandó lett volna a proletárdiktatúrát is szolgálni, de a főváros ideiglenes népbiztosai mégis új vezetőséget neveztek ki. Amikor az ideiglenes népbiztosoktól a forradalmi központi munkás- és katonatanács vette át a hatalmat, a főváros régi vezetősége még egyszer megkísérelte Agoston népbiztosnál, hogy visszahelyezzék őket, de az új osztályvezetők nem tágitottak s a régieknek be kellett érniük mindenféle kis alárendelt szerepekkel. A polgármester például a felosztott közmunkatanács iratainak rendezésére kapott és vállalt megbízást, mások tanácsadók, helyettesek vagy referensek lettek az új osztályvezetők mellett. Az egyik diktatúraalatti osztályvezetőtől, akit most fegvelmi

eljárás alá vontak, megkérdezték, hogyan tudott szerepet vállalni a diktatúra alatt, mire ő gyilkos őszinteséggel azt felelte, hogy azért tette ezt, mert látta, hogy a kommunizmus első napjaiban úgy a polgármester, mint a tanács több tagja értekezletet tartott a direktóriummal, velük együtt működtek és őket a legteljesebben támogatták. A proletárgyermekek fürdőztetéséről szóló rendeletet is egy ilyen értekezleten határozták el. Ebből arra a meggyőződésre kellett jutnia, — így szól az őszinte vallomás — hogy a tanács tagjai maguk sem találnak semmi kifogásolni valót abban, hogy a proletárdiktatúrának szolgáljanak.

De ismét változtak az idők. Az augusztusi ellenforradalom megdöntötte a vörös uralmat és a főváros régi vezetősége sietett a helyét elfoglalni. A polgármester újévi cikkében bejelentette ugyan, hogy keresztény valláserkölesei alapra helyezkednek, de ez csak papiroson maradt. A demokrata kapcsolatokat ma sem tudják elvágni, ma is minden a régiben van és hiába keresné ott valaki a keresztény kurzus nyomait. Az oktatásiügyi irányítása ma is zsidó kézben van, a személyzeti ügyeket is — tehát ahol emberek egzisztenciája felett döntenek — zsidó intézi; a legnagyobb fővárosi üzemek: az elektromosüzem, az élelmiszerüzem és a zöldségárusítóüzem, — tehát mindenütt, ahol keresni lehet — zsidó vezetés alatt állanak és teljesen elzsidósodtak. Az élelmezési akció beszerzéseit is egy zsidó gabonaügynök intézi, természetesen mindent a hitsorsosoktól vásárol. Ezalatt pedig vígan garázdálkodik az élelmiszerüzem. Szinte fájznak a városházán a keresztény kurzustól, rossz néven veszik a tisztviselőktől, ha a keresztény pártban munkálkodnak. A nyomorgó tisztviselőkért semmit sem tesznek, elég, ha a vezetőség magát jól ellátta. Szóval, amint Usetty mondotta, a szellem a régi, csak a kaftán változott meg. Hogy a polgármester mennyire nem hűve az új irányzatnak, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az egyik fővárosi tisztviselőnek, aki a Friedrich-kormánytól megbízást vállalt el, szemére vetette, hogy hogyan tudta ezt megtenni.

Ez ma a helyzet a városházán. Teljesen igazuk van azoknak, akik rendszerváltozást csak gyökeres személyváltozástól várnak. Usetty interpellá-

ciójában az új kormánybiztos egyik legelső feladatának azt mondta, hogy vizsgálat alá vonja a fővárosi vezetőséget, a diktaturát megelőző és az alatti magatartása szempontjából. Patacsy Dénes államtitkár erre közbeszólt: *Elő a seprűvel!* Azért némi csalódást kelt, hogy a kormánybiztos székfoglalójában csak tárgyi feladatokról és a személyi kérdések figyelmen kívül hagyásáról beszélhetett.

Usetty Ferenc.

Mint értesülünk, a főváros elnöki ügyosztályának vezetőjét, Kemény Géza tanácsnokot elhelyezik e fontos ügyosztály éléről. Megnyugvással vesszük e hírt, mert arra vall, hogy mégis megindul a személyi tisztogatás a városházán.